

ONTDEK HET BRABANTS TREKPAARD IN DE GROENE GORDEL

Foto: R. Peeters

WWW.TOERISMEVLAAMSRABANT.BE

ACTIVITEITEN &
EVENEMENTEN 2011

ONTDEK DE
Groene Gordel
VLAAMS-BRABANT

PROVINCIE VLAAMS BRABANT

INHOUD

P3	INLEIDING
P4	HISTORIEK
P8	BEZIENSWAARDIGHEDEN
P8	VOLLEZELE
P10	SINT-PIETERS-LEEUEW
P11	LENNIK
P12	DILBEEK
P13	OPWIJK
P13	MEISE
P14	STEENHUFFEL
P14	GRIMBERGEN
P15	VILVOORDE
P16	KAMPENHOUT
P16	HAACHT
P17	OUD-HEVERLEE
P18	TERVUREN
P18	HOEILAART
P19	ALSEMBERG
P20	PEPINGEN
P21	GOOK
P22	KALENDER

P4

P8

P22

KALENDER

COLOFON: Deze brochure is een uitgave van Toerisme Vlaams-Brabant vzw / Mei 2011 / Redactie: Barbara Temmerman
 Foto's: © Toerisme Vlaams-Brabant, Papiermolen Herisem, Dominique Verhulst, Stefan Dewickere, Lander Loecx, Hilde DG, Vlaams-Brabantse Kwekers van het Belgisch Trekpaard, Vereniging ter Bevordering van het Belgisch Trekpaard, Den Brabander, Nationale Plantentuin Meise, deelnemende gemeenten en horeca / Lay-out: grafische cel provincie Vlaams-Brabant / Druk: Enschedé-Van Muyswinkel / VU: Ed Goris, Toerisme Vlaams-Brabant, Provincieplein 1, 3010 Leuven / Ond.n.r.: 0422.667.404 / Wettelijk depot: D/2011/4058/04
 Deze brochure is met de grootste zorg samengesteld, Toerisme Vlaams-Brabant vzw is niet aansprakelijk voor eventuele wijzigingen en/of onnauwkeurigheden in de opgenomen gegevens.

TREKPAARDEN IN DE GROENE GORDEL

Een ontmoeting met het Brabants trekpaard is en blijft een imposante ervaring voor jong en oud, kenner of leek.

Toerisme Vlaams-Brabant laat je met deze jaarlijkse brochure kenismaken met de rijke historiek van deze zachtaardige reus en toont je de plekken waar je ook werkelijk oog in oog kan staan met dit snuivend voorbeeld van levend erfgoed.

Hou je van rust en folklore, of eerder van actie en avontuur, het toeristisch aanbod in deze brochure neemt je mee langs musea, paardenprocessies, op wandeling langs glooiende veldwegen, maar ook naar de dampende brede paardenruggen en daverende hoefslagen van prijskampen en menwedstrijden.

Dankzij dit veelzijdige karakter van het Brabants trekpaard biedt de regio van de Groene Gordel voor elk wat wils!

TOERISME VLAAMS-BRABANT TREKT AAN DE KAR

Het Brabants trekpaard heeft een rijke geschiedenis als belangrijke economische trekker voor de Groene Gordel. En nog steeds leeft de liefde voor deze reus hier verder.

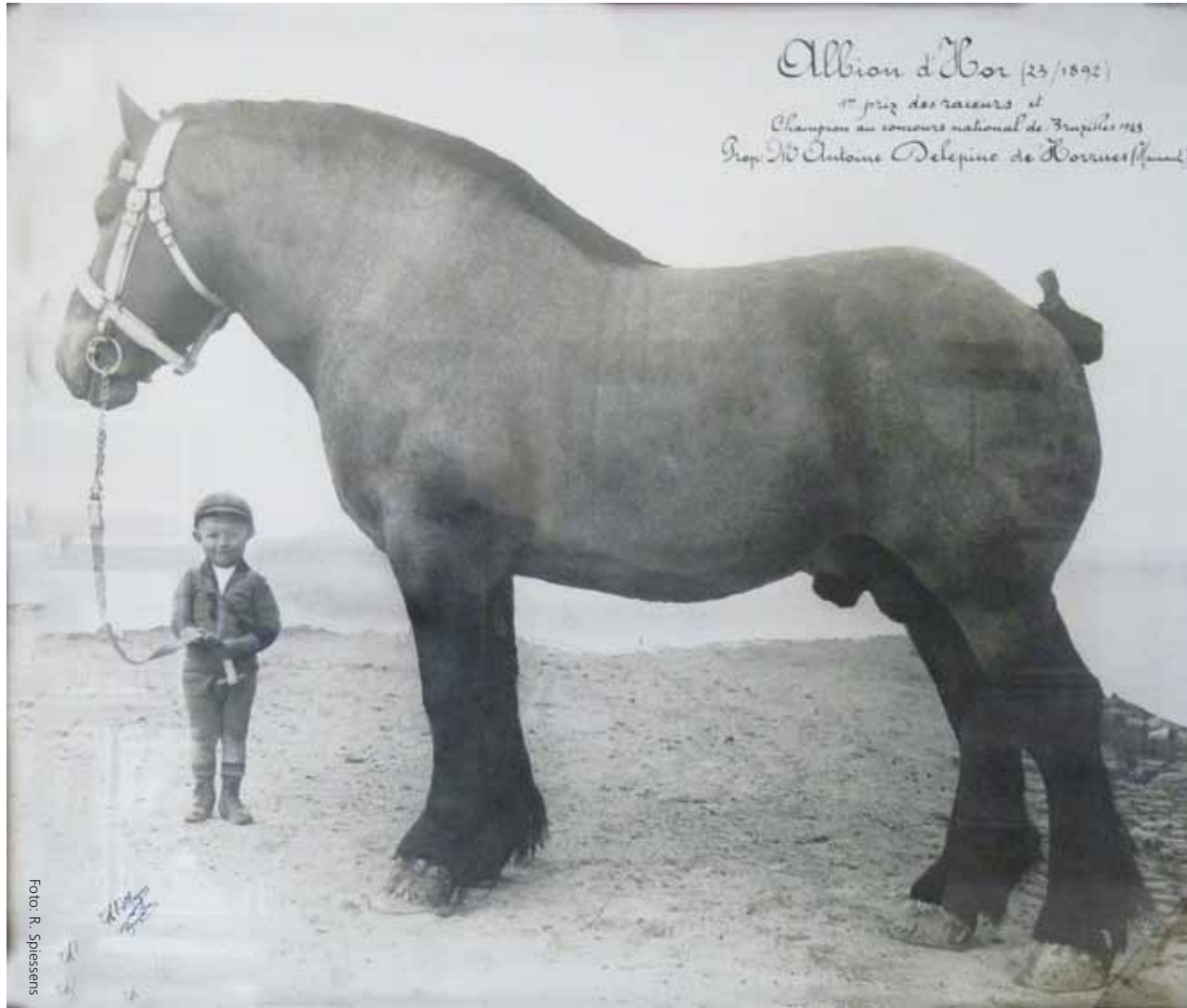
Toerisme Vlaams-Brabant heeft zich daarom geëngageerd om mee het Brabants trekpaard de nieuwe, beloftevolle toekomst te geven die het verdient. Naast het verwezenlijken van een veulenpremie wordt drie jaar lang het toeristisch aanbod rond het trekpaard gestructureerd en de mogelijkheden naar de realisatie van een heus belevingscentrum onderzocht. In het Vlaams-Brabantse Vollezele, de deelgemeente van Galmaarden waar de bakermat van het trekpaard gelegen is, worden plannen gesmeed voor niet enkel een permanente interactieve collectie, maar ook voor de verblijfplaats van een aantal trekpaarden, voldoende ruimte voor het tentoonstellen van werktuigen en koetsen en een gezellige horecafaciliteit waar de bezoeker kan nagenieten bij een hapje en drankje uit de regio.

Monique Swinnen
 Gedeputeerde
 Voorzitter Toerisme Vlaams-Brabant

HISTORIEK

Albion d'Hor: Belgisch kampioen 1923. Albion vererfde sterk de kleur bruinschimmel met een dynastie van superieure nakomelingen.

Van links nr rechts **Rêve d'Or:** wereldkampioen in 1900 tijdens de wereldtentoonstelling in Parijs. **Haras de Vollezele:** vroegere triomfen **Aardappel-oogst**

DE OORSPRONG VAN HET BRABANTS TREKPAARD

De wortels van het Belgisch trekpaard - in de volksmond het Brabants trekpaard of de Brabander - liggen in het Pajottenland, meer bepaald in het dorpje Vollezele. In het midden van de 19de eeuw had men door de opkomst van de industriële revolutie zowel in West-Europa als in Noord-Amerika sterke paarden nodig met een betrouwbaar karakter om zware machines en schepen te trekken.

In heel Europa werden kampioenschappen georganiseerd en diverse rassen werden gekruist in de zoektocht naar een paard dat uitblonk in kracht, vriendelijkheid en elegante souplesse.

Ons land had in die periode al een uitstekende reputatie wat betreft de paardenfokkerij, maar men besepte dat met de promotie van een uniform type trekpaard de kansen op export sterk zouden kunnen stijgen.

Remi Vanderschueren, zelf afkomstig uit de Denderstreek, vestigde in 1869 zijn stoeterij in Vollezele in de Repingestraat, de Haras de Vollezele, en kruiste drie rassen: de zogenaamde 'Grijzen uit de streek van Nijvel' en de 'Kolossen uit de Mahaignestreek' in de Ardennen met de 'Dikken uit de Denderstreek'.

Het resultaat is het Brabants trekpaard, dat het kleine Vlaams-Brabantse dorpje Vollezele op de wereldkaart zette.

DE GLORIEPERIODE

Het Brabants trekpaard zou weldra uitgroeien tot het meest gevraagde werkpaard en het grootste exportproduct van het jonge België. Naast de familie Vanderschueren zorgden een aantal trekpaardliefhebbers uit de Denderstreek er voor dat op de erven van de verspreide Pajotse hoeven meer en meer Brabantse trekpaarden

Brillant: de voshengst Brillant, geboren in 1968, zoon van Orange I, internationaal kampioen in Parijs, Londen en Amsterdam.

Avenir d'Herse: uitzonderlijk grote en forse zoon van Albion d'Hor, van 1927 tot 1932 beste fokhengst.

werden gekweekt en verhandeld; hun buren Jules Van Landuyt en Remi Matthijs waren eerder handelaars, die nauw samenwerkten met Jules Hazard en Thésphore D'Hauwer.

Vollezele was centraal gelegen in de Dendervallei en werd al snel de spil van de handel in Brabantse trekpaarden. Aan het begin van de 20ste eeuw werd het Brabants trekpaard geëxporteerd naar heel Europa en zelfs de Verenigde Staten.

De piek van deze wereldhandel situeert zich in het interbellum, toen kende België zo'n 250.000 in het stamboek ingeschreven trekpaarden, waarvan er jaarlijks zo'n 30.000 werden uitgevoerd.

Op dat ogenblik kende het Brabants trekpaard zijn glorieperiode en lag het aan de basis van de welvaart van de toenmalige agrarische sector.

IN DE HOEFLAG VAN HET BRABANTS TREKPAARD

In de Groene Gordel liggen de hoofsporen van de Brabander verspreid. Dit levende erfgoed en zijn imposante verleden kan je ontdekken in kastelen, bij standbeelden en op evenementen.

De wandelroutes in de Groene Gordel bieden de mogelijkheid ter plaatse de omgeving te verkennen.

BEZIENSWAARDIGHEDEN

PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

1. Vollezele Museum van het Belgisch Trekpaard en standbeeld stamvader Brillant
2. Sint-Pieters-Leeuw Kasteelpark Groenenberg en veulens spotten
3. Lennik Standbeeld van oerhengst Prins en Brabantse trekpaarden en veulens spotten
4. Dilbeek Snuif de sfeer op van de paardenmarkt en de Sint-Hubertusviering
5. Opwijk Beleef de folklore van de Sint-Paulusprocessie
6. Meise Paard en kar in de Plantentuin
7. Steenhuffel Brabantse trekpaarden in de kleuren van schuimend bier
8. Grimbergen Paardentram en jaarmarkt
9. Vilvoorde Stad van de 'Pjeirefretters'
10. Kampenhout Door de velden met de huifkar
11. Haacht Hof ten Dormaal
12. Oud-Heverlee Oneindige bosdreven te paard
13. Tervuren Paarden zegenen ter ere van Sint-Hubertus
14. Hoeilaart Te paard tussen de beukenkathedralen van het Zoniënwoud
15. Alsemberg Paarden bij de Papiermolen
16. Pepingen Benedictusomgengang
17. Gooik Tradities en trekpaarden

1. VOLLEZELE

MUSEUM VAN HET BELGISCH TREKPAARD EN STANDBEELD VAN STAMVADER BRILLANT

Wil je graag weten hoe het Brabants trekpaard het Pajottenland op de wereldkaart zette? Of hoe het komt dat Amerikaanse paardenliefhebbers allemaal het dorpje Vollezele kennen?

Bezoek dan het Museum van het Belgisch Trekpaard, gesticht door Philippe van Dixhoorn, afstamming van de oorspronkelijke fokkers en opgegroeid tussen de trekpaarden.

Dompel je onder in de fascinerende wereld van deze vriendelijke reus en ontdek zijn glorieuze

verleden en nieuwe beloftevolle toekomst aan de hand van authentieke voorwerpen en unieke artefacten.

Benieuwd waarom in de 19de eeuw Oost-Europese zigeunerokningen met zakken vol goud afzakten naar het Pajottenland?

Je komt het te weten in het Museum van het Belgisch Trekpaard, gevestigd in het voormalige gemeentehuis van Vollezele, met het standbeeld van Brillant van Ron Deblaere als overbuurman.

TIPS VOOR EEN DAGJE UIT

- Combineer een bezoek aan het Museum van het Belgisch Trekpaard met een verkenning van het glooiende landschap van het Pajottenland.
- De Walgraevewandeling (7 km) start aan het Oudstrijdersplein, waar het museum gelegen is. Volg de zeshoekige rood-witte bordjes langs het traject.
- Wie graag na zijn museumbezoek kennismaakt met een echt Brabants trekpaard, kan op voorhand contact opnemen met Domein Steenhout. Daar kan je op reservatie met de paardentram de omgeving verkennen.
- De paarden van stoeterij Steenhout grazen op de Congoberg. Op deze voor wielertoeristen legendarische heuvel heb je een prachtig uitzicht over de streek.

Museum van het Belgisch Trekpaard
Oudstrijdersplein, 1570 Vollezele
+32 (0)55-60 32 98
www.museumvanhetbelgischtrekpaard.be
museum.trekpaard@hotmail.com

Enkel te bezoeken na afspraak en o.l.v. een gids. Toegang 1,50 euro; groepen vanaf 10 personen: 1,25 euro.

Domein Steenhout
Kasteelstraat 34, 1570 Vollezele
+32 (0)54-56 86 09
www.steenhout.com
horses@steenhout.com

Congoberg
Congobergstraat, 1570 Vollezele

2. SINT-PIETERS-LEEUEW

KASTEELPARK GROENENBERG: BRABANTSE TREKPAARDEN EN HUN VEULENS SPOTTEN!

Wie op zoek is naar een ideaal gezinsdagje uit kan gaan Brabantse trekpaarden spotten en misschien wel aaien in de weides van Kasteelpark Groenenberg. In deze weides staan het hele jaar door Brabantse trekpaarden met hun veulens.

TIPS VOOR EEN DAGJE UIT

- Bezoek aansluitend het 45 ha grote kasteelpark met zijn unieke azaleacollectie. Wie houdt van nog meer plantaardig moois kan nadien terecht in de Rozentuin van Coloma.

Park van Groenenberg

Konijnestraat 172, 1602 Vlezenbeek (ingang gelegen tegenover de ingang van Kasteel van Gaasbeek, je stelt dit adres dan ook in je GPS in: Kasteelstraat 40, 1750 Gaasbeek)

Rozentuin Coloma

J. Depauwstraat 25, 1600 Sint-Pieters-Leeuw

Het Brabants trekpaard heeft een aparte plaats in het hart van Vlaams-Brabant. Dit voorbeeld van levend patrimonium dreigt echter te verdwijnen, aangezien zijn oorspronkelijke functie in de landbouw zo goed als verdwenen is.

Toerisme Vlaams-Brabant zet zich in om deze sympathieke reus een nieuwe toekomst in de toeristische en culturele sector te geven. Het trekpaard met zijn vriendelijke blik en krachtig voorkomen is immers een aantrekkingspool voor velen, jong en oud, paardenliefhebber of leek.

Om deze toekomst de nodige perspectieven te bieden heeft Toerisme Vlaams-Brabant vanaf 2011 een veulenpremie ingesteld. Dit houdt in dat alle Vlaams-Brabantse recreatieveulens en hun fokkers kunnen rekenen op een premie van 200 euro per veulen.

Door het expliciet tonen van deze veulens op manifestaties en het Brabants trekpaard te promoten als toeristisch icoon, kan het grote publiek kennismaken met zijn rijke historische impact en zo het trekpaard en zijn vriendelijk karakter ook van dichtbij leren kennen.

WAAROM BRABANTSE TREKPAARDVEULENS SPOTTEN?

3. LENNIK

STANDBEELD VAN OERHENGST PRINS EN BRABANTSE TREKPAARDEN EN VEULENS SPOTTEN

Het grote marktplein van Lennik wordt gedomineerd door het imposante standbeeld van de hengst Prins, Trots van Brabant. Dit bronzen beeld is een realisatie van kunstenaar Koenraad Tinel als symbool voor de landbouwtraditie van het Pajottenland.

De legende van deze bruine hengst en zijn eigenaar Auguste Oreins spreekt tot de verbeelding. Auguste kocht in 1866 een zware, lichtbruine, goedgekeurde, 30 maanden oude hengst uit de Dendervallei, bijgenaamd Gugusse (naar Auguste?). Zij reden van hoeve naar hoeve voor de dekdiens aan 10 Belgische frank in goudwaarde. Gugusse kende een enorm succes. Na heel wat omzwervingen kwam de veertienjarige hengst terecht bij Jules Hazard die hem liet inschrijven als Orange I (naar Oreins?). Daar stichtte deze hengst de mooiste stal van het land en bereikte de uitzonderlijke leeftijd van 21 jaar.

Al onze trekpaarden stammen van Orange af, zijn twee bekendste zonen waren Brillant (waarvan het standbeeld in Vollezele staat) en Jupiter.

TIPS VOOR EEN DAGJE UIT

- Wie een dagje plant in de omgeving van Lennik kan aan het standbeeld vertrekken op ontdekking in het Pajottenland via het Wandelnetwerk Pajottenland.
- Voor de ridders en jonkvrouwen in spe is een bezoek aan het Kasteel van Gaasbeek een aanrader! Maar ook het Kasteeldomein en de Museumtuin van Gaasbeek zijn niet te missen voor groenliefhebbers.
- Ook in de glooiende weiden van Fokkerij Baljuwhuis dartelen in het voorjaar en de vroege zomer de Brabantse trekpaardveulens. Wandel naar de Onderstraat te Gaasbeek of via het Wandelnetwerk Pajottenland naast het kasteeldomein van Gaasbeek naar Sint-Laureins-Berchem voor een aai over hun zachte neus.

Standbeeld van Prins en startplaats Wandelnetwerk Pajottenland

Markt, 1750 Sint-Kwintens-Lennik. Volg knooppunten 1, 131, 119, 102, 103, 118, 134, 139, 137, 130, 13, 148, 147, 142, 143 (ongeveer 10 km).

Kasteel van Gaasbeek

Kasteelstraat 40, 1750 Gaasbeek
+32 (0)2-531 01 30 - www.kasteelvangaasbeek.be
kasteelvangaasbeek@vlaanderen.be

Kasteeldomein en Museumtuin Gaasbeek

Kasteelstraat 40, 1750 Gaasbeek
+32 (0)2-454 86 33

Fokkerij Baljuwhuis Gaasbeek

Parkeer op de parking van het Kasteel van Gaasbeek. Wandel naar de Onderstraat of neem het Wandelnetwerk Pajottenland naar Sint-Laureins-Berchem (5 km). Knooppunten: 124, 112, 7, 114, 113, 116, 11, 111, 124.

4. DILBEEK

SNUIF DE SFEER OP VAN DE PAARDENMARKT EN DE SINT-HUBERTUSVIERING

Kom paarden kijken, aaien en voor de liefhebber misschien wel kopen op één van de paardenmarkten van Dilbeek. Voor het gemeentehuis verzamelt dan een bonte mengeling van viervoeters, maar er wordt ook nieuw en tweedehands materiaal verkocht. Gratis ponyrijtjes voor de kindjes tussen 10 en 13u.

Laat je paard (of ander huisdier) zegenen op de Sint-Hubertusviering te Dilbeek. Jaarlijks nemen aan deze optocht 350 ruiters te paard en met koets deel, evenals dierenliefhebbers met hond, poes, ...

Het geheel wordt opgeluisterd door de Lembeekse Jachthoornblazers, getooid met hun decoraties, en uiteraard worden de dieren gezegend door pastoor D'oers.

Dilbeekse paardenmarkten

28 mei, 30 juli en 24 september 2011,
telkens van 9 tot 13 uur
Gemeenteplein 1, 1700 Dilbeek
Alle info bij Carl Himeleers
+32 (0)475-73 12 84

Sint-Hubertusviering

6 november 2011 om 12 uur
Gemeenteplein 1, 1700 Dilbeek
Alle info bij Carl Himeleers
+32 (0)475-73 12 84

Foto's: C. Himeleers

Wist je dat...?

* ... het Belgisch trekpaard en het Brabants trekpaard hetzelfde ras zijn? De volksnaam Brabants trekpaard kwam in gebruik omdat zijn oorsprong in Vlaams-Brabant ligt. In Vollezele werden meerdere rassen gekruist tot het trekpaard dat wij nu kennen.

Er bestaat ook een Vlaams paard, maar dit vosse paard met witte manen is een koudbloedras apart.

Foto: Papiermolen Herisem

5. OPWIJK

BELEEF DE FOLKLORE VAN DE SINT-PAULUSPROCESSIE

Jaarlijks gaat sinds 1902 in juni of juli in Opwijk de processie rond van Sint-Paulus, patroonheilige van Opwijk. In de processie beelden duizend gekostumeerde figuranten het leven, de verheerlijking en het patroonschap van Sint-Paulus uit. In de optocht trekken ook 350 paarden, 11 praalwagens, talrijke vaandeliers, verschillende muziekmaatschappijen en ko-

ren mee. Na afloop is er zegening van de paarden, de ruiters, de bedevaarders en de groepen.

Sint-Paulusprocessie

Zondag 26 juni 2011 om 15 uur.

De processie vertrekt op Heiveld, 1745 Opwijk.

Inschrijvingen voor figuranten en ruiters welkom!

Willy Segers, Gemeenschapscentrum Hof ten Hemel-

rijk, Kloosterstr 7, 1745 Opwijk, +32(0)475-36 13 33

6. MEISE

PAARD EN KAR IN DE PLANTENTUIN

Vanaf april tot en met september kunnen de bezoekers van de Plantentuin iedere namiddag op zon- en feestdagen gratis meerijden met paard en kar. Heel de namiddag kan men opstappen aan de hoofdingang, het Plantenpaleis, de Balatserre en de Oranjerie. Jaarlijks kan je ook in Meise terecht voor de jaarmarkt, waarop Brabantse trekpaarden prominent aanwezig zijn.

Nationale Plantentuin van België

Domein van Bouchout, Nieuwelaan 38, 1860 Meise
www.plantentuinmeise.be

Jaarmarkt in Meise-Wolvertem

iedere derde zaterdag van juni (18 juni 2011)

Foto: Nationale Plantentuin

Wist je dat...?

* ... de dracht van een Brabants trekpaard 11 maanden bedraagt? Als het veulen ter wereld komt staat het meestal na een uur op. In de eerste weken is het onafscheidelijk van zijn moeder.

7. STEENHUFFEL

BRABANTSE TREKPAARDEN IN DE KLEUREN VAN SCHUIMEND BIER

In Steenhuffel kunnen paardenliefhebbers terecht bij Domein Diepensteyn. Dit omwalde gravenkasteel ligt in de vallei van de Molenbeek in de landelijke Brabantse Kouters. In de stoeterij leven zo'n twintig vosse trekpaarden, goudkleurig van vacht en met wapperende witte manen, de kleur van een frisse pint.

Je kan op de stoeterij op afspraak terecht voor het africhten of fokken van paarden, meninstructies, mendopen, promotieritten, natuurritten met picknick, trekpaardenshows ...

Stoeterij Diepensteyn verzamelt in haar bibliotheek in kasteel Diepensteyn naslagwerken in verband met (trek)paarden en mensen. Je vindt er diverse oude en recente stamboekcatalogi, tijdschriften, boeken en dvd's.

Op de site staat ook een standbeeld van een Brabants trekpaard, van de hand van Rik Poot. Hetzelfde beeld kan je zien in Vilvoorde aan de Onze-Lieve-Vrouw van Goede Hoopkerk, waar de kunstenaar het met open vlakken inwerkte.

8. GRIMBERGEN

PAARDENTRAM

Verken de glooiende heuvels van de streek rond Grimbergen in een authentieke paardentram met voermannen, getrokken door Brabantse trekpaarden.

Kom de trekpaarden een aai over hun neus geven tijdens de jaarmarkt van Grimbergen. Deze vindt elk jaar plaats samen met de septemberkermis.

Voor meer info en reservaties paardentram
R. Bogemans, Poddegemstraat 41, 1850 Grimbergen
+32 (0)2-270 90 59 - +32 (0)486-62 50 72

Uitgebreid stoeterijbezoek of paardenarrangement (Enkel na reservatie)
stoeterij@diepensteyn.be of +32 (0)52-31 74 49

Brouwerij Palm
Steenhuffeldorp 3, 1840 Steenhuffel
+32 (0)52-31 74 11 / +32 (0)52-30 41 67
info@palmbreweries.com - www.palmbreweries.com

Jaarmarkt in Steenhuffel
ieder jaar op pinkstermaandag

TIPS VOOR EEN DAGJE UIT

■ Je kan een bezoek aan de stoeterij combineren met een brouwerijbezoek of met de jaarmarkt van Steenhuffel op pinkstermaandag.

Jaarmarkt in Grimbergen
ieder jaar op de zaterdag voor de eerste septemberzondag (3 september 2011)

9. VILVOORDE

STAD VAN DE 'PJEIREFRETTERS'

Vilvoorde kent een rijke geschiedenis als paardenstad, maar de inwoners zijn vandaag ook nog fier om 'Pjeirefretters' genoemd te worden.

Bezoek de stad en start aan de Onze-Lieve-Vrouw van Goede Hoopkerk in het centrum, waar het standbeeld van Rik Poot met krachtige tred naar de nieuwe toekomst van het Brabants trekpaard lijkt te marcheren.

Van dit beeld staat een gelijkaardig beeld op de site van stoeterij Diepensteyn in Steenhuffel, maar daar heeft het geen open vlakken zoals in Vilvoorde.

Het beeld in Vilvoorde kwam er naar aanleiding van het 150-jarig bestaan van de jaarmarkt, waarop ook heel wat paarden aanwezig zijn.

Een tweede ode aan het Brabants trekpaard is het stenen beeld van Koen Van Daele. Stap op weg naar dit standbeeld eens een Vilvoordse bakker binnen, waar je een 'Juuke' kan kopen, een appelflap in de vorm van een paardenhoofd.

Dorst gekregen? Op de Grote Markt kan je terecht bij De Kampioen, een taverne vol met herinneringen aan het Brabants trekpaard. Op de hoek aan het stadhuis vind je daar 'Vilvoordse trots', een bronzen paardenbeeld van Bernard Jacobs uit 1993, geplaatst ter ere van 950 jaar stadsrvrijheid.

Je kan ook een opkikkertje mee naar huis nemen, een flesje Juju-jenever dat je koopt bij 't Leste Neus.

Brabants trekpaard van Rik Poot
Tegenover de O.L.V. van Goede Hoopkerk
Heldenplein, 1800 Vilvoorde

Brabants trekpaard van Koen Van Daele
Groenstraat, 1800 Vilvoorde

Taverne De Kampioen
Grote Markt 27, 1800 Vilvoorde
+32 (0)2-253 12 31

Vilvoordse trots van Bernard Jacobs
Grote Markt, 1800 Vilvoorde

't Leste Neus
Vlaanderenstraat 20, 1800 Vilvoorde

Vilvoordse jaarmarkt
derde maandag na paasmaandag (16 mei 2011)

10. KAMPENHOUT

DOOR DE VELDEN MET DE HUIFKAR

Met stevige tred brengen de Brabantse trekpaarden je in nostalgische sfeer door het Kampenhoutse landschap. Je kan zo kennismaken met het plaatselijke witte goud, de witloofteelt. Of de huifkar brengt je langs de gerestaureerde Sint-Stefanuskerk, de landelijke omgeving van Relst en langs Kasteel ter Loonst.

Info en reservatie huifkartochten:

www.kampenhout.be/toerisme/huifkartochten.php
Sonia Van den Dries - +32 (0)16-65 99 71
toerisme@kampenhout.be

11. HAACHT

HOF TEN DORMAAL

De landbouwcirkel is rond bij Hof ten Dormaal, een boerderij/brouwerij in de Haachtse velden, gevestigd in een vierkantshoeve die ooit als centrum van de heerlijkheid Lauwendries fungeerde. Op de boerderij worden de eigen gerst- en hopvelden bewerkt met Brabantse trekpaarden, waarna de oogst zorgvuldig in de brouwerij wordt verwerkt. De draf die overblijft wordt gebruikt als veevoeder en zo gaat niets verloren.

Wie een bezoekje brengt aan de brouwerij, kan ook meteen kennismaken met de drie Brabantse trekpaarden. Op verzoek kunnen tochten met paard en koets georganiseerd worden.

Hof ten Dormaal fungeert ook als rustpunt voor ruiters, zij het wel op afspraak.

Hof ten Dormaal

Caubergstraat 2, 3150 Tildonk
+32 (0)477-51 59 91, www.hoftendormaal.com

Foto: Hof ten Dormaal

12. OUD-HEVERLEE

ONEINDIGE BOSDREVEN TE PAARD

Foto: H.Houbrechts

Het Meerdaalwoud, Heverleebos en Egenhovenbos strekt zich uit over de gemeenten Bertem, Bierbeek, Leuven, Oud-Heverlee en Beauvechain. Uniek is de oversteek van Ecoduct de Warande, enkel toegankelijk te paard.

Wie deze bossen graag per (trek)paard verkent, kan vertrekken aan de Ruiterschool van Oud-Heverlee, waar voldoen-

de plaats is om te parkeren. Neem wel eerst contact op, want er worden veel wedstrijden gehouden.

Wees steeds hoffelijk en passeer mederecreanten in stap.

Ruiterschool Landelijke Rijverenigingen vzw

Waversebaan 99, 3050 Oud-Heverlee
+32 (0)16-47 99 60, info@lr.v.be

Wist je dat...?

* ... in de glorie dagen van het Brabants trekpaard er enorme bedragen circuleerden? De trekpaarden waren een statussymbool van de grote bedrijven en elk jaar tijdens de nationale prijskampen werden fabelachtige bedragen geboden voor de beste hengsten.

Enkele cijfers: een dek van Avenir d'Herse bedroeg 10.000 BEF. In 1930 werd Espoir de Quaregnon geëxporteerd voor 1.000.000 BEF naar Italië. In vergelijking: een bankbediende ontving toen een maandwedge van 675 BEF.

Foto: M. Flessens

13. TERVUREN

PAARDEN ZEGENEN TER ERE VAN SINT-HUBERTUS

In het Tervuurse Warandepark staat een 17de-eeuwse Sint-Hubertuskapel. De inwoners van Tervuren houden de Sint-Hubertustraditie in de gemeente in ere met een jaarlijkse viering op de laatste zondag van oktober. Die viering begint altijd met een mis in de Sint-Janskerk en het Sint-Hubertusbrood dat tijdens deze dienst gewijd wordt, wordt verdeeld onder de kerkgangers. Na de eucharistie trekken zij samen met een groep ruiters

te paard in stoet naar de Sint-Hubertuskapel in het Warandepark. Daar worden de ruiters, hun paarden en de huisdieren van anderen gezegend, gevolgd door een jachthoornconcert.

Sint-Hubertusviering

Laatste zondag van oktober (30 oktober 2011)
Warandepark, 3080 Tervuren
Info: Guy Leclercq, Olmenoord 11, 1970 Wezembeek
+32 (0)2-782 05 05

14. HOEILAART

TE PAARD TUSSEN DE BEUKENKATHEDRALEN VAN HET ZONIËNWOUDE

zijn koetsen verboden. In het Waals Gewest mogen ruiters en karren de paden gebruiken als de borden dat aangeven. Plan je route dus zorgvuldig!

Je kan vertrekken aan de parking van station Groenendaal. Deze zeer ruime parking wordt veelvuldig door trailers en camions gebruikt.

Station Groenendaal

Groenendaalsesteenweg, 1560 Hoeilaart

Vanop de rug van een (trek)paard komen de geheimen van het woud helemaal tot leven, je hebt ook veel meer kans om wild te spotten. In het Zoniënwoud vind je paden voorbehouden voor ruiters, maar ook veel paden met gedeeld gebruik. Wees steeds hoffelijk en passeer mederecreanten in stap.

In het Brussels Gewest moet men toelating vragen om met de koets door het bos te rijden. In het Vlaams Gewest mogen ruiters de paden gebruiken als die zijn voorzien van de juiste borden, maar

Foto: J. Hoogstevens

15. ALSEMBERG

PAARDEN BIJ DE PAPIERMOLEN

Foto's: Papiermolen Herisem

De site van de Papiermolen neemt je terug in de tijd naar de industriële revolutie als één van de best bewaarde voorbeelden van de ooit bloeiende papier- en kartonnijverheid in de regio van Vlaams-Brabant.

Ook het Brabants trekpaard werd, als levend cultureel erfgoed, te Herisem in ere hersteld. Zoals het meer dan een eeuw geleden het geval was, kan men opnieuw een huifkartocht maken door de vallei van de Molenbeek. Laat je tot rust wiegen achter de imposante achter-

hand van Brabantse trekpaarden Anaïs, Fleur, Freya en Klara en geniet van het golvende Pajottenland.

De Papiermolen kan ook als uitvalsbasis dienen voor wie zelf met zijn (trek)paard het Hallerbos of het Zoniënwoud wil verkennen.

Papiermolen Herisem

Fabriekstraat 20, 1652 Alsemberg
+32 (0)2-381 07 70
www.herisem.be

Wist je dat...?

* ... een Brabants trekpaard kortstondig een kracht van 400-500 kg kan leveren? In 2000 slaagden op het domein van de Papiermolen van Herisem 10 Brabanders erin de Maagdenburgse halve bollen van 64 cm uit elkaar te trekken, waarvoor een kracht van 3280 kg nodig is.

16. PEPINGEN

BENEDICTUSOMMEGANG

Sinds 1901 gaat in Elingen elk jaar een paardenprocessie ter ere van de Heilige Benedictus uit op paasmaandag. De ommevang van paarden, geestelijken en het beeld van de Heilige Benedictus gaat van de Sint-Amanduskerk tot aan de Benedictuskapel. Daar worden paarden en bedevaarders gezegend. Sint-Benedictus' zegen wordt afgesmeekt tegen ziektes zowel bij mens als dier. In Elingen werd hij ook vereerd door jonge meisjes die hier volgens de traditie een lief onder de aanwezige jongens trachtten te vinden. Daarom wordt ook wel eens over de 'vaarzenmarkt' (vjeizemet) gesproken.

In Bogaarden zijn de trekpaarden ook jaarlijks aanwezig op de jaarmarkt.

Benedictusommevang of Paardenprocessie
Vertrek aan de St.- Amanduskerk op paasmaandag om 14 uur. Zwarte Molenstraat, 1671 Elingen

Jaarmarkt in Bogaarden
21 juli 2011.

Wandelnetwerk Pajottenland
Startplaats kerk van Pepingen. Voor een wandeling van 12 km volg knooppunten 337 (gelegen achter de kerk), 315, 335, 336, 323, 324, 328, 329, 331, 333, 341, 346, 347, 345, 342, 340, 339, 338, 337.

Kasteelpark Ter Rijst
Terrijst 2A, 1670 Heikruis

TIPS VOOR EEN DAGJE UIT

■ Pepingen zelf is een oase van rust en groen. Kom er na de processie op adem op één van de wandelingen door de gemeente of bezoek het indrukwekkende Kasteelpark Ter Rijst, met neoclassicistisch kasteel, een typische vierkants-hoeve en Engels geïnspireerde tuinen.

17. GOOIK

TRADITIES EN TREKPAARDEN

In Gooik gaat naar eeuwenoude traditie jaarlijks de Paardenprocessie uit, met honderden paarden en ruiters. Op zondag trekken vanaf zes uur tal van figuranten met het beeld van de Heilige Drievuldigheid door de straten van Kester, Herfelingen en Oetingen.

TIPS VOOR EEN DAGJE UIT

■ Vanuit gemeenschapscentrum "De Cam" kan je op nostalgische manier het Pajottenland verkennen met de huifkar. Bezoek zeker het unieke Volksinstrumentenmuseum.

■ Aan een opkikkertje toe? Volkscafé De Cam biedt een gamma van streekbieren en streekgerechten zoals de lambiek, kriekenlambiek en de geuze van de stekkerij De Cam. Daarnaast bieden ze de mogelijkheid om een aantal krieken en geuzen te proeven en te vergelijken, afhankelijk volgens hun herkomst van brouwerij. In de gelagzaal staan nog een aantal oude caféspele.

Paardenprocessie door Herfelingen, Oetingen en Kester

Op Drievuldigheidszondag (zondag na Pinksteren) 19 juni 2011 om 6 uur 's ochtends.
Vertrek aan de kerk van Kester.

Gemeenschapscentrum De Cam: Huifkartochten en volkscafé

Dorpsstraat 67a, 1755 Gooik
+32 (0)2-532 21 32
www.decam.be
volkscafedeecam@hotmail.com

Volksinstrumentenmuseum

Dorpsstraat 67, 1755 Gooik
+32 (0)2-532 28 38
info@muzmoz.be
www.muziekmozaiek.be
Van woensdag tot zondag van 10-18 uur.
Gids en groepsbezoek op aanvraag.

Wist je dat...?

* ... een (trek)paard staand slaapt? Het paard is een vluchtdier en altijd klaar om weg te lopen voor roofdieren. Als het paard toch gaat liggen, voelt hij zich veilig. Bij kuddes zie je dan dat andere paarden de wacht houden. De diepe slaap waarbij het paard volledig neerligt, duurt soms maar vijf tot tien minuten.

Foto: Th. De Greeff

Wist je dat...?

* ... het Brabants trekpaard in 7 kleuren kan voorkomen? Drie basiskleuren: bruin, zwart en vos; en vier schimmelkleuren: bruinschimmel, blauwschimmel, vosschimmel en appelschimmel (zeldzame en veranderlijke kleur, de paarden worden zwart geboren en worden met het ouder worden helemaal wit).

KALENDER

Jaarlijks speelt het trekpaard de hoofdrol in meerdere evenementen in de Groene Gordel.

Wij selecteerden diegene waarop ook het publiek kan komen kennismaken met de wereld rond het Brabants trekpaard.

Snuif de sfeer op tijdens de jaarmarkten of kom van actie en avontuur genieten op één van de wedstrijden.

16 MEI 2011
Jaarmarkt in Vilvoorde
Menwedstrijd Brabantse trekpaarden
Organisatie: Stad Vilvoorde info: +32 (0)2-255 45 11
6 JUNI 2011
Jaarmarkt in Zaventem
Trekpaarden en wedstrijden
Organisatie: Dienst Feestelijkheden Zaventem, info: Yves Vanhemele, +32 (0)2-717 89 25
13 JUNI 2011 PINKSTERMAANDAG
Boeteprocessie in Kampenhout
Trekpaarden onder het zadel
Vertrek aan de kerk van Kampenhout.
Organisatie: Den Brabander, info: Frans Van Laerhoven, +32 (0)473-33 73 80
Menwedstrijd en exterieur-prijskamp in Steenhuffel
Tijdens de jaarmarkt is Domein Diepensteyn vrij toegankelijk
Organisatie menwedstrijd en prijskamp: Domein Diepensteyn, stoeterij@diepensteyn.be of +32 (0)52-31 74 49
Organisatie jaarmarkt: Jaarmarktcomité Steenhuffel, info: josdevoghel@hotmail.com

18 JUNI 2011
Jaarmarkt in Wolvertem
Prijskamp bereden en kampioenermerrie
Organisatie: Jaarmarktcomité Meise
21 JULI 2011
Jaarmarkt in Bogaarden
Prijskamp Brabantse trekpaarden
Organisatie: Jaarmarktcomité Bogaarden, info: Edgard De Dobbeleer, +32 (0)2-360 33 14
14 AUGUSTUS 2011
Okkeziel Bruist in Nederokkerzeel
Doorlopende demonstraties (ploegen, eggen, zaaien, ...), officiële wedstrijd aangespannen en bereden Brabants Trekpaard (VFBT) en huifkarrondritten (verniet rondrit mèt boerepijère) met Brabants trekpaard.
Adres: Kruisstraat, Nederokkerzeel.
Organisatie: Den Brabander, info: Frans Van Laerhoven, +32 (0)473-33 73 80
Vlaams-Brabantse Kwekers Belgisch Trekpaard, info: Theo Degreeff, +32 (0)475-70 20 16
Vlaamse Fokkers Belgisch Trekpaard, info: Jan Deboitselier +32 (0)473-88 68 34

23 AUGUSTUS 2011
Jaarmarkt in Merchtem
Inlichtingen bij Jan De Pauw, +32 (0)475-59 22 53, depauw@skynet.be
3 SEPTEMBER 2011
Jaarmarkt in Grimbergen
Organisatie: Gemeente Grimbergen info: www.grimbergen.be
18 SEPTEMBER 2011
Plattelandsfeesten in Roosdaal
Vanaf 10 uur: start ruiter- en koetsentocht aan het koetshuis langs de molen van kapitein Zeppos, de bunker te Pamel en de tuinbouwschool.
Vanaf 12 uur: demonstraties landbouwwerkzaamheden met Brabantse trekpaarden, bezichtigen Brabantse trekpaardveulens, boerderijbezoeken, fruit plukken, bezoek zorgboerderij Valier.
Adres: Provinciaal Proefcentrum voor Kleinfruit 'Pamel', Molenstraat 26, 1760 Roosdaal.
Organisatie Plattelandsfeesten: De Landelijke Gilde Roosdaal, www.dagvandelandbouw.be info: Jan Deboitselier, +32 (0)473-88 68 34
Organisatie Paardenactiviteiten: Den Brabander, info: Frans Van Laerhoven, +32 (0)473-33 73 80
Vlaams-Brabantse Kwekers Belgisch Trekpaard, info Theo Degreeff, +32 (0)475-70 20 16
24 SEPTEMBER 2011
Jaarmarkt in Bertem
Met veemarkt in de voormiddag, verder prijskampen en randanimatie met Brabantse trekpaarden.
Organisatie: Jaarmarktcomité Bertem, info: Stef Van Laer, +32 (0)16-49 99 98

30 SEPTEMBER TOT 2 OKTOBER 2011
Fototentoonstelling in Sint-Pieters-Leeuw
'Een koninklijk paard met wereldfaam' naar aanleiding van het 125-jarig bestaan van het Stamboek
Zondag 2 oktober: Officiële prijskamp Vlaams-Brabant in Sint-Pieters-Leeuw, met randanimatie rond het Brabants Trekpaard en publieksprijs voor de veulens 'Van Vlaams-Brabant'.
Organisatie: Vlaams-Brabantse Kwekers Belgisch Trekpaard, info: Theo Degreeff, +32 (0)475-70 20 16
Vlaamse Fokkers Belgisch Trekpaard, info: Jan Deboitselier +32 (0)473-88 68 34
16 OKTOBER 2011
Brillantworp in Vollezele
Als afsluiting van Halloweenkermis (rond 18u) worden vanuit het raam boven in het Museum van het Belgisch Trekpaard chocolade Brillantjes gegooid. Wie het 'gouden' exemplaar vangt krijgt een miniatuur van het grote Brillantbeeld op het plein.
Adres: Oudstrijdersplein Vollezele.
Organisatie: Kermiscomité Vollezele, kermis@vollezele.be
26 NOVEMBER 2011
Jaarmarkt in Lennik
Organisatie: vzw Jaarmarktcomité Lennik info: www.jaarmarktlennik.be

DE GROENE GORDEL IS... GIGANTISCH

Parken, bossen, kasteelomheven... de Groene Gordel is een prachtige strek die Brussel omsluit. De Groene Gordel is gigantisch en staat garant voor een zacht, zonnig fietsplezier. Laat je betoveren door de indrukwekkende landschappen en de groene charme langs het 1000 km lange fietsroute-netwerk. Orgerwélfeld kom je op je tocht meer dan één Brabantse trekpaard tegen, symbool voor de pracht van de Groene Gordel.

www.groenegordel.be

HEB JE EEN REACTIE OP DEZE BROCHURE?

Heb je weet van een bezienswaardigheid rond Brabantse trekpaarden die nog niet werd opgenomen? Of wil je zelf een activiteit met Brabantse trekpaarden organiseren?

Dan kan je terecht bij: Barbara Temmerman
Projectcoördinator Brabants Trekpaard & Ruitertoerisme, Provincieplein 1, 3010 Leuven
+32 (0)16-26 77 95
barbara.temmerman@vlaamsbrabant.be

NOG MEER PAARDENPLEZIER?

Verken Vlaams-Brabant te paard of met de koets - www.toerismevlaamsbrabant.be/paardtoerisme

MEER WETEN OVER HET BRABANTS TREKPAARD?

Stamboek Belgisch Trekpaard:

www.trekpaard.be

Vlaams-Brabantse Kwekers van het Belgisch

Trekpaard: www.brabantsekwekers.be

Vereniging ter Bevordering van het Belgisch

Trekpaard: www.vbvt.be

Vzw Den Brabander: www.denbrabander.be

Trekpaard Promotie Vlaanderen:

www.trekpaardpromotie.be

DOE MEE EN WIN EEN OVERNACHTING TWV. 150 EURO

OP STAP IN VLAAMS-BRABANT, WAT VIND JIJ ERVAN?

Toerisme Vlaams-Brabant wil graag weten hoe je je verblijf of uitstap in Vlaams-Brabant hebt ervaren. Heb je ervan genoten of denk je aan concrete verbeterpunten? **Deel ons je bevindingen en/of tips mee via: www.toerismevlaamsbrabant.be/peiling**

De online enquête neemt slechts 5 minuten van je tijd in beslag en bovendien maak je maandelijks kans op een cadeaubon t.w.v. 150 euro voor een verblijf in Vlaams-Brabant. **Doe mee en win!**

WANDELLEN IN DE GROENE GORDEL

De Groene Gordel heeft een waaier aan prachtige, uitgestippelde wandelingen.

Je kan de wandelpublicaties aankopen in de boekhandels en toeristische infokantoren of via www.toerismevlaamsbrabant.be/publicaties.

WWW.TOERISMEVLAAMSBRABANT.BE

ONTDEK DE **Groene Gordel**
VLAAMS-BRABANT

PROVINCIE VLAAMS BRABANT